

Kulneff

"Han kysste och han slog ihjäl
med samma varma själ"

Bland dikterna i Fänrik Ståls sägner finns det två – *Den döende krigaren* och *Kulneff* – där huvudpersonen är en ryss, en "fiende". Om den förra skriver Runeberg bl.a. så här:

Ej kom den vän, som kunde få
hans sista avskedsord,
ej var den jord, han blödde på,
en älskad fosterjord.
Hans hembygd Volgas bölja skar;
en hatad främling här han var.

Att skriva om den döende krigaren och om den tappre Kulneff med det goda hjärtat var kanske ett sätt för Runeberg att visa att dikterna inte var riktade mot ryssarna utan kunde handla om hjältar och personligheter av olika slag. Det sägs dessutom att Kulneff, stäppens son som gärna umgicks med civilbefolkningen, hade varit en ofta sedd gäst i Runebergs föräldrahem och hållit den lille Johan Ludvig i sin famn. "... från gård till gård han syntes gå/ och dröjde kvar som vän och gäst,/ varhelst han tyckte bäst."

Det var en äkta folkets man,
båd' dö och leva kunde han.
Den främste där det höggs och stacks,
den främste där det dracks.

- - -

Vad vapen man i handen höll,
det var detsamma blott man föll,
i stridens eller lekens ras,
med sabel eller glas.

Att älska var Kulneffs hjärtas lust, och direkt efter striden kunde han ge en bal,

och sen han lågat natten ut,
tog han sin skönas sko till slut
och fyllde den ur närmsta bål
och drack sin avskedsskål.

Kulneff hade yvigt mörkt hår och ett stort svart skägg: "var man det minsta rädd för fan,/ var man för honom ock". Men det var bara på håll som hans åsyn "skrämde mer än pik och skott", för kom man närmare såg man "en mund, som under skägget ler,/ en blick helt öppen, varm och mild". Han klandrades ibland för att han tog ett rus – "det var hans hjärtas skuld/ och detta hjärta bar han med,/ då han höll frid, som då han stred:/ han kysste och han slog ihjäl/ med samma varma själ."

Som så många andra hjältar föll Kulneff till slut i strid med svärd i hand, men hans minne levde kvar i Finlands hela här: "och var hans namn du nämnas hör,/ hör du 'den tappre' nämnt framför".

Hurra för Kulneff, för hans mod!
Hans like skall ej hittas lätt;
vad mer, om än han göt vårt blod,
det var hans krigarrätt.
Han var vår fiende, välan,
vi voro fiender som han;
att han högg i med fröjd som vi,

var det ett ont däri?

- - -

Ett glatt hurra, ett högt hurra
för varje man, som kämpat bra,
vadhelst han blev i livet än
vår ovän eller vän!